

bli nätкреativ

- bloggen som ett museipedagogiskt verktyg

Denise Laxén di Zazzo

 ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

KULTURRÅDET

norrköpings

konstmuseum

prolog

Den här handledningen vänder sig i första hand till museipedagoger och är resultatet av ett metodutvecklande projekt som genomfördes vid Östergötlands museum och Norrköpings konstmuseum under hösten och vintern 2012-2013 vid namn "Nät kreativ! – bloggande & nätvett för mellanstadiet" med stöd av Kulturrådet. Projektet gick ut på att mellanstadieklasser med hjälp av en klassblogg som knöt samman skolan med museet, fick lära sig nätvett och att vara kreativa med utgångspunkt i museernas samlingar och utställningar. Detta för att testa bloggen som ett kreativt forum för skolelever med museet som en inspirationsyta för skapande. Museet och skolan knöts således ihop genom den gemensamma plattformen bloggen.

Idag sker mycket av kommunikationen på Internet och därför behöver sociala medier implementeras i den pedagogiska verksamheten på både museer och skolor, för att möta barn och unga där de befinner sig. 95 % av svenska 9-12-åringar surfar varje dag.¹ Hur kan museet som lärandemiljö fånga upp detta intresse och denna kunskap?

Om du som museipedagog vill lära skolelever, och även dig själv, att utveckla kreativitet på

nätet och därigenom nätvett, då är detta en metodhandledning för dig.

Men, av rädsla för eller skepsis mot nya medier och ny teknik samt tidsbrist, kan det vara lätt att dra sig för att plocka in ytterligare en sak i sitt pedagogiska arbete. Många tror att det kommer bli ytterligare en arbetsbörda. Från början kommer det kräva en del tid och engagemang, men i längden kan denna investering ge både en utökad lärandesituation samt flera pedagogiska fördelar.

Vad är då en blogg? En blogg är en hemsida som du på ett enkelt sätt kan administrera på egen hand, där du själv publicerar inlägg med text, bilder och video. En stor del av bloggandet består också i den kommunikation du kan ha med dina läsare.

Bloggen kan ge elever ett offentligt forum som motiverar för publicering av deras produktioner. Bloggen kan också underlätta pedagogiken genom att ansvar för vissa uppgifter läggs direkt på eleven själv. Bloggen ger dessutom eleverna en chans att själva utveckla nätvett i skarpt läge. Bloggen kan alltså vara en plattform för kreativitet, kommunikation och lärande – och den här handledningen vill inspirera till en sådan användning av sociala medier i allmänhet och bloggar i synnerhet.

¹ <http://mediebarn.se/>

blogga-varför?

"Nätvett" är år 2013 ett begrepp som börjar få en större och större betydelse för alla som använder internet. Unga och barn behöver rustas inför sitt liv på nätet, och i att kunna använda teknik och digitala medier genom att lära sig tänka kritiskt, abstrakt och långsiktigt.

Läroplanen för grundskolan från 2011 har bland annat satt upp som kunskapsmål att elever efter genomförd skolgång ska kunna "använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande". Hur kan museipedagoger arbeta för att främja ett medvetet teknikanvändande och hjälpa elever att utveckla mediekompetens?

Den första fråga man behöver ställa sig som pedagog är varför man ska blogga. Att blogga i pedagogiska sammanhang är nämligen varken en metod eller ett ändamål i sig självt. Utan det är precis som det står i Lgr 11 ovan – ett verktyg för att uppnå och göra andra saker.

Det du gör tillsammans med skolelever på museet kan med hjälp av bloggen sparas, så att det som skapas där inte blir bortglömt. Projekt och metoder som provas och

genomförs kan härigenom bli sökbart för andra att ta del och inspireras av. Bloggen kan alltså bli ditt digitala verktyg när det gäller att spara produktioner och inspiration för dig själv och andra museipedagoger. Bloggen kan lätt finnas kvar och hänvisas till i andra sammanhang, öppet sökbar för alla.

Viktigt är att skolelever själva också får utveckla nätvett på riktigt. Ett kreativt, varaktigt och medvetet nätanvändande kan bara uppnås om de får testa själva genom att använda sociala medier i skarpt läge. Diskussioner och övningar som utvecklar ett kritiskt och etiskt tänkande samt ökar den digitala medvetenheten är bra att ha som förberedelser. Den digitala medvetenheten består även av faktorer som identitetsskapande, läsfrämjande insatser, deltagande i samhällsdebatten, eget skapande och kommunikation. Mediekompetens är till nytta på alla plan för individer och för samhället – genom att unga vet hur de ska hantera Internet och sociala medier stärks deras medvetenhet, kompetens, självkänsla och kunskapsbas.

blogga – hur?

Den här handledningen gör inte anspråk på att vara en teknisk handledning i bloggande, eftersom funktioner hela tiden uppdateras och förändras blir sådana instruktioner snabbt daterade. Handledningen kommer istället ha fokus på hur en blogg kan vara ett pedagogiskt redskap i vissa museala lärandesituationer.

Blogga kan man göra med många olika verktyg som exempelvis WordPress², Blogger³ och blogg.se⁴. Varför man föredrar att välja det ena eller andra bloggverktyget beror på tycke och smak, krav på funktioner, utseende och användarvänlighet. År 2013 är Wordpress det verktyg som många pedagoger använder eftersom det är ett ganska kraftfullt, men ändå kostnadsfritt verktyg som tillhandahåller många användarvänliga funktioner.

För att kunna komma igång med sitt bloggande rent tekniskt eller praktiskt finns det hjälp att få. I slutet av den här handledningen finns länkar och lästips samlat angående detta som visar hur man åtminstone i skrivande stund på ett lätt sätt kommer igång med att blogga.

En del drar sig för att använda sociala medier exempelvis på grund av en rädsla för att bli för offentlig, eller för att man tror att det är svårt. Det finns många fallgropar att ramla i, men genom att börja med att titta på hur andra gjort och gör kan man bilda sig en egen uppfattning, för att hitta en egen meningsfull, rolig och enkel väg in i detta.

**Hitta din egen
väg in i
bloggandet!**

² <http://wordpress.com/>

³ <http://bit.ly/TRjEyy>

⁴ <http://publishme.se/signup/>

blogga – vad?

En del skolor sätter upp ordningsregler som går ut på att begränsa användningen av sociala medier under skoltid. Andra löser det genom att tvinga elever att lämna ifrån sig sina mobiler under skoltid. Istället för att inskränka användandet, kan det alltså vara på sin plats att rusta eleverna för att använda nämnda medier och teknik på ett konstruktivt, positivt och medvetet sätt. Istället för att förbjuda – utbilda och upplys!

Om man utgår ifrån att bloggen är verktyget som ska hjälpa till i pedagogiken, då har man kommit en bit på väg. Men vad ska man då fylla bloggen med? Många bloggar används som offentliga dagböcker på nätet, men man kan också se och på använda bloggen som ett kreativt forum både för utbyte med andra och för att själv samla det man skapar på ett och samma ställe. En av vinsterna med att publicera olika slags produktioner på nätet, är att det skapar en större motivation eftersom man då når ut till en publik utanför museiväggarna eller klassrummet. Mycket går att publicera på en blogg – text, foto, video och ljud.

De virtuella väggarna är oändliga – här kan man få in allt man gör i skolan, på museum eller i andra lärandemiljöer. Det fantastiska är också att det ger rum för uppföljning och utvärdering, eftersom allt som görs kan sparas och jämföras mot tidigare eller senare arbeten. Detta skapar både tillgänglighet och kontinuitet.

”Istället för att förbjuda – utbilda och upplys!”

Tanken med projektet "Nätaktiv" var som det låter på ordet, att vara kreativ på nätet. Som museipedagog ville jag använda museet både som en analog och en digital plattform för besökande elever. Det i kombination med att bloggen som form tilltalar mig eftersom man kan styra den själv, den är lätthanterlig och ger dessutom elever möjlighet att se sociala medier som en chans att utveckla en egen plattform för olika uttryck och som en chans till kommunikation med andra. Bloggen kan erbjuda eleverna att publicera material som inte bara är personligt utan med ett publikt tilltal, själva utveckla en ton i både inlägg och kommentarer och dessutom hantera det rent tekniska. Många möjliga vinster fanns således i sikte. Det viktiga med att implementera sociala medier i sin pedagogik på både museer och i skolan är kanske inte så mycket i början hur du gör det, utan att du gör det. Att du vågar testa ger sedan erfarenhet och mersmak, förhoppningsvis. Som museum behöver vår närvaro i sociala medier öka i takt med våra besökare. Som musei- eller konstpedagog finns många vinster med en sådan närvaro. Museet flyttar ut på nätet, kommunikationen ökar med

de elever du jobbar med och alla inblandade utvecklar nätvetenskap och nätaktivitet. Det är svårt att ge anvisningar om hur en blogg eller sociala medier kan användas inom museipedagogik. Det kan vara så att det museum du jobbar på kan skapa en blogg som du som pedagog kan jobba med, knuten till museets hemsida till exempel. Du kanske själv startar en som du administrerar och fyller med innehåll från elever du jobbar med, eller så startar du tillsammans med läraren en klassblogg som klassen administrerar. Hitta ett sätt som fungerar och känns bekvämt för dej, museet och klassen du samarbetar med. Jag valde att i ett pilotprojekt inför "Nätaktiv" själv starta en blogg som endast jag administrerade och fyllde med deltagande elevers produktioner. I "Nätaktiv" startade jag istället tre bloggar tillsammans med lärarna jag arbetade med, som vi båda administrerade till en början, men framförallt läraren. Detta var efter deras eget önskemål om att starta en klassblogg, men att fylla den med innehåll både från museet och från skolan. Museet som plattform för inspiration, skapande och kommunikation tillför att bloggandet blir på allvar för eleverna.

metod

Projektet "Nätaktiv! – Bloggande & nätvet för mellanstadiet" genomfördes vid Östergötlands museum och Norrköpings konstmuseum under hösten och vintern 2012-2013. Detta för att testa om bloggen kan användas som ett aktivt verktyg och en länk mellan museum och skola i pedagogiska syften. Projektets övergripande syfte var att öka mellanstadieelevers nätvet och bidra till ett varaktigt, medvetet och kreativt internetanvändande. Ett ytterligare syfte var också att deltagarna skulle kunna göra kulturen till sin egen och interagera med museernas bevarade kulturarv.

Från början trodde jag som pedagog att bloggen i sig var en metod. Men efter att ha tagit del av andra pedagogers litteratur samt diskussioner i sociala medier inom ämnet (främst inom skolans värld, eftersom det inte i någon större utsträckning används inom just museipedagogiken i nuläget) kom jag dock fram till att så inte är fallet. Bloggen ska istället ses som ett verktyg och en del av lärandeprocessen för att uppnå lärandemål, som nämnts tidigare. Fyra stycken mellanstadieklasser var aktiva under hela projektiden och fick då starta och driva en varsin öppen klassblogg.

Rent praktiskt började vi med att bara jag som museipedagog och läraren kunde publicera material på deras blogg och att vi var tvungna att godkänna det som eleverna lade in på bloggen innan det skulle publiceras. Jag och läraren fick tillsammans lägga ner mycket tid och energi i början på att få igång bloggarna, lära oss och alla elever hur de skulle logga in, använda funktionerna och framförallt utreda tänkesättet kring hur bloggarna skulle användas. Vi startade i diskussioner kring nätvet och återknöt till det under projektets gång samt när behovet dök upp.

En utmaning var också att få upp ett flöde på bloggarna, och detta var svårare när inte eleverna själva fick publicera sina inlägg. Det krävde också mycket mer tid och administration av bloggen från lärarens håll med att läsa och godkänna allt, istället för att eleverna skötte det själva.

Målet var hela tiden att eleverna själva skulle bli aktiva och själva vara de som skötte bloggen i huvudsak. Men jag och lärarna var osäkra i början på hur tidigt vi vågade "släppa ut dem" på bloggen som ju faktiskt skulle representera hela klassen och därmed även skolan.

Innehåll då? En klass ville arbeta med konst och geometri, en annan med person- och miljöbeskrivningar utifrån konst och en annan mer experimentellt med en specifik utställning med spelkonst. Detta blev väldigt roligt eftersom det blev ett variationsrikt arbete, både ämnesintegrerat och ämnesövergripande på en och samma gång. Eleverna fick på det sättet bekanta sig med museets konst och utställningar kopplat till deras aktuella skolarbete och förutsättningar eftersom lärarna aktivt gjorde dessa urval tillsammans med mig.

Tanken med alla klasser var också att de skulle få möjlighet att använda sig av de iPads som jag hade tillgång till på Östergötlands museum. Detta blev också en del av projektet, att utveckla elevernas tekniska kunskaper.

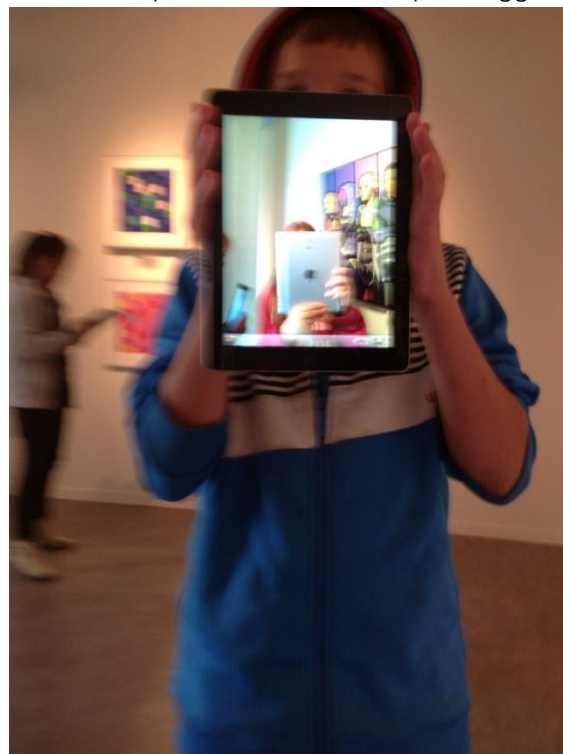
Dessutom är det ofta så att eleverna kan sådana här tekniska redskap bra själva men skolan har sällan en chans att möta upp elevernas faktiska kunskaper. Det var mycket uppskattat och vi provade att både fotografera och filma med våra iPads. Andra klasser skapade och skrev mer på analogt vis, det anpassades utefter situationen. Allt som de gjorde utgick från deras upplevelser i konsten och inspirationen de fick utifrån dem.

Sedan lät vi eleverna börja publicera (på bloggen) det de gjort på museet. Detta för att deras arbete skulle bli synligt utanför museiväggarna och för att inspirera andra till kreativitet på nätet. Processen här låg i att göra ett innehållsmässigt urval i vad som skulle publiceras, men även ett fortsatt arbete ute i klasserna med hur man rent praktiskt bloggar. Eleverna var väldigt entusiastiska även om det stundtals var lite krångligt.

Under den här perioden försökte vi också att återkoppla till nätvet, till exempel när det dök

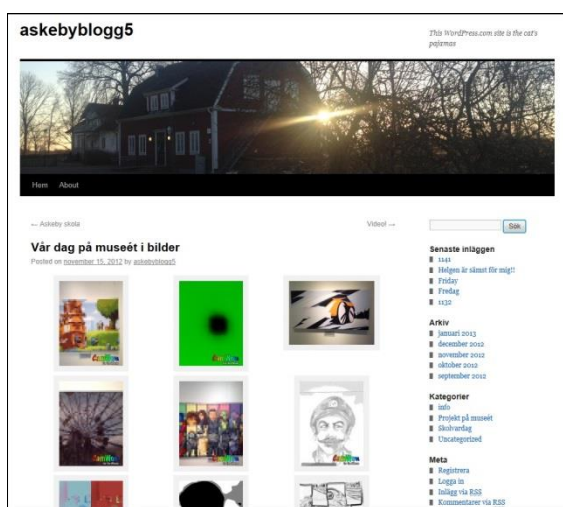
upp elaka kommentarer eller tvivelaktiga blogginlägg som inte hade med skolarbetet att göra. Det fantastiska var då att eleverna väldigt snabbt tog till sig av diskussionen kring detta och kritiken de fick, vi lämnade åt dem själva att ta bort eller förändra inlägget och de tog det ansvaret, vilket var fantastiskt. De utvecklade verkligen nätvet själva under den här perioden då de bloggade för fullt.

Alla klasser använde sig av Wordpress bloggverktyg och det innebar att allteftersom vi behövde ha tillgång till fler och fler funktioner när vi bloggade, släppte vi mer och mer frihet till eleverna. Detta för att de själva skulle kunna lägga upp bilder på bloggen exempelvis. När vissa av dem så småningom hittat Wordpressappen i sina smartphones, där de kunde blogga direkt från mobilen med bild och text på ett mycket enklare sätt än på datorn, blev det mycket större aktivitet på bloggen.

Men även om bloggaktiviteten gick upp under en period dog det ut ganska snabbt igen. Detta visar sig upprepat vara utmaningen när det kommer till en klassblogg, att hålla uppe intresset och takten. Beroende på vilket vägval man gör blir det också olika sorters aktivitet. De klasser jag jobbade med valde olika tillvägagångssätt. I en av klasserna hanterade enbart lärarna bloggen och eleverna fick på vissa tider i skolan vara inloggade och skriva inlägg som lärarna godkände. I den klassen var

eleverna mycket mer inriktade på att kommentera på bloggen, och lärarna använde också bloggen som informationskanal för att nå ut till både föräldrar och elever. I en annan klass bloggade eleverna mycket från sina mobiler vilket skapade ett flöde av inlägg som inte läraren kontrollerade. Men där fungerade inte bloggen som en yta för läraren, utan mer för eleverna. Den kopplades aldrig riktigt till skolarbetet. I de andra klasserna, som en och samma lärare jobbade med, användes bloggen mest när jag var inkopplad, läraren och eleverna kom aldrig riktigt över tröskeln till att blogga och integrera bloggen i sitt skolarbete. Men det de gjorde på museet publicerade de och jobbade med ivrigt.

Resultat

Metoden har inneburit att deltagande elever själva blivit medieproducenter. Det har lett till att de själva fått gå från idé till verklighet med de texter, målningar, foton eller videor de producerat samt dessutom publicera det själva och fått återkoppling på sitt arbete från andra. Ett väldigt publikt arbete, helt enkelt, där de fått träna även sin förmåga att ge konstruktiv kritik på andras produktioner. Det bidrar verkligen till uppfyllselse av målet att varje elev efter genomförd grundskola "kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt". Förutom att eleverna själva blir nätkreativa och nätvettiga producenter får även museet nytta av de ungas tänk, genom bloggen som är knuten till museet kan därigenom museets publik få nya intryck som ger perspektiv på samlingarna och utställningarna. Eleverna får också del av museets kunskaper och möjligheter i form av

upplevelsebaserat lärande och skapande, som i sin tur bidrar till en vidareutveckling av kulturarvet. Cirkeln blir på så sätt sluten. Metod OCH mål blir således att sammanföra museum och skola via nätet och därigenom skapa ett sätt för museer att arbeta aktivt med unga i det "rum" de befinner sig i.

Utblick

Pedagogik år 2013 omvärderas och omdanas i takt med att lärare inser behovet av en närvaro i nya medier i undervisningen. Även om fenomenet med just sociala medier kanske inte kommer att finnas för evigt, är det viktigt att möta upp de nuvarande, aktuella behov som finns. Unga lever på nätet nu och behöver tidigt lära sig hantera det. Den här metoden ger dem en möjlighet att vända och vrida på sitt synsätt samt hantera nätet på ett mer medvetet och kreativt sätt. Det ger en grund för framtiden.

nätvett

- Lär dig inställningar och regler i de sociala medier du är aktiv i – förutom vad du lägger upp är det alltså viktigt vem som kan ta del av det och på vilket sätt
- Du skapar en stämning runt dig på nätet, precis som du gör i din fysiska vardag - sprid inte bilder och kommentarer vidare som är elaka eller som du inte vet var de kommer från
- Om du har öppna profiler på till exempel twitter och instagram – tänk då på att vem som helst kan se det du postar
- Sök efter och läs information om du är osäker på något

inspiration

Användbara länkar

http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/kollakallan/sociala_medier

http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/kollakallan/sociala_medier/fakta/bloggar-1.151964

http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.192506!/Menu/article/attachment/bloggovningar.pdf

http://www.statensmedierad.se/upload/_pdf/Jag%20%20internet%20mellanstadiet%20-%20hela%20-%20redigerad.pdf

<http://www.statensmedierad.se/default.aspx>

Bloggarna i och information om projektet "Nät kreativ" samt pilotprojektet "Uppliv, skriv & blogga!"

<http://dagsbergsganget.wordpress.com/>

<http://askebyblogg5.wordpress.com/>

<http://folkungafemman.wordpress.com/>

<http://natkreativ.wordpress.com/>

<http://upplevskrivblogga.wordpress.com/>

<http://www.linkoping.se/PageFiles/52191/Blogga!%20mellanstadiet.pdf?epslanguage=sv>